

 REVISTA MOLDOVENEASCĂ DE DREPT INTERNAȚIONAL ȘI RELAȚII INTERNAȚIONALE Chișinău, Republica Moldova	Revista Moldovenească de Drept Internațional și Relații Internaționale / Moldavian Journal of International Law and International Relations / Молдавский журнал международного права и международных отношений 2026, Issue 1, Volume 21, Pages 19-27. ISSN 1857-1999 EISSN 2345-1963 Submitted: 12.11.2025 Reviewed: 19.11.2025 Accepted: 20.12.2025 Published: 01.01.2026 https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.21-1.02
---	---

**DREPT INTERNAȚIONAL PUBLIC
PUBLIC INTERNATIONAL LAW
МЕЖДУНАРОДНОЕ ПУБЛИЧНОЕ ПРАВО**

**COLABORAREA DINTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI REPUBLICA MOLDOVA
ÎN DOMENIUL SECURITĂȚII ȘI APĂRAREA COMUNĂ**

**COLLABORATION BETWEEN THE EUROPEAN UNION AND THE REPUBLIC
OF MOLDOVA IN THE FIELD OF SECURITY AND COMMON DEFENCE**

**СОТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ И РЕСПУБЛИКОЙ
МОЛДОВА В ОБЛАСТИ БЕЗОПАСНОСТИ И СОВМЕСТНОЙ ОБОРОНЫ**

CAZACU Doina* / CAZACU Doina / КАЗАКУ Дойна

<https://orcid.org/0000-0002-0425-189X>

ABSTRACT:

**COLLABORATION BETWEEN THE EUROPEAN UNION AND THE REPUBLIC OF
MOLDOVA IN THE FIELD OF SECURITY AND COMMON DEFENCE**

The evolution of the partnership between the Republic of Moldova and the European Union in the field of security reflects a gradual and coherent transformation of the national public policy framework, oriented towards integration into the European security and defence space. All strategic documents adopted by the Moldovan authorities — starting with the National Security Strategy, the National Programme for the Accession to the European Union, as well as the implementation plans of the Association Agreement — converge towards the same objective: strengthening institutional capacity, increasing resilience, and aligning national instruments with European mechanisms.

This scientific endeavour aims to highlight the main regulations and actions supporting the Republic of Moldova – European Union partnership. The role of the European Union goes beyond financial and technical assistance, becoming a framework of strategic convergence for institutional modernization and the strengthening of Moldova's resilience. Through its instruments, the European Union contributes to the professionalization of the security sector, the modernization of the regulatory framework, and the institutionalization of a security culture based on European values – democracy, the rule of law, and respect for fundamental rights.

Keywords: security, European Union, neighbourhood, cooperation.

JEL Classification: K33

Universal Decimal Classification: 341.7; 341(4/9).

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.21-1.02>

* **CAZACU Doina** - doctor în drept, conferențiară universitară, Universitatea de Stat din Moldova, Facultatea de Drept, Departamentul Drept Internațional și European. (Chișinău, Republica Moldova). / **CAZACU Doina** - Ph.D in Law, Associate Professor, State University of Moldova, Faculty of Law, Department of International and European law. (Chisinau, Republic of Moldova). / **КАЗАКУ Дойна** - Кандидат юридических наук, доцент, Государственный университет Молдовы, Факультет права, Департамент международного и европейского права. (Кишинев, Республика Молдова). **E-mail:** doina.cazacu@yahoo.com ; <https://orcid.org/0000-0002-0425-189X>

REZUMAT:

**COLABORAREA DINTRE UNIUNEA EUROPEANĂ ȘI REPUBLICA MOLDOVA ÎN
DOMENIUL SECURITĂȚII ȘI APĂRAREA COMUNĂ**

Evoluția parteneriatului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană în domeniul securității reflectă o transformare graduală și coerentă a cadrului național de politică publică, orientată spre integrarea în spațiul european de securitate și apărare. Toate documentele strategice adoptate de autoritățile moldovene, începând cu Strategia națională de securitate, Programul Național pentru Aderarea la Uniunea Europeană, precum și planurile de implementare ale Acordului de Asociere, converg spre același obiectiv: consolidarea capacității instituționale, creșterea rezilienței și compatibilizarea instrumentelor naționale cu mecanismele europene.

Prezentul demers științific își propune să scoată în evidență principalele reglementări și acțiuni de susținere și parteneriat Republica Moldova – Uniunea Europeană. Rolul Uniunii Europene depășește sfera asistenței financiare și tehnice, transformându-se într-un cadru de convergență strategică pentru modernizarea instituțională și consolidarea rezilienței Republicii Moldova. Prin instrumentele sale, Uniunea Europeană contribuie la profesionalizarea sectorului de securitate, modernizarea cadrului normativ și instituționalizarea unei culturi a securității bazate pe valori europene – democrație, stat de drept și respectarea drepturilor fundamentale.

Cuvinte cheie: securitate, Uniunea Europeană, vecinătate, cooperare.

JEL Classification: K33

Universal Decimal Classification: 341.7; 341(4/9).

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.21-1.02>

РЕЗЮМЕ:

**СОТРУДНИЧЕСТВО МЕЖДУ ЕВРОПЕЙСКИМ СОЮЗОМ И РЕСПУБЛИКОЙ
МОЛДОВА В ОБЛАСТИ БЕЗОПАСНОСТИ И СОВМЕСТНОЙ ОБОРОНЫ**

Эволюция партнёрства между Республикой Молдова и Европейским Союзом в области безопасности отражает постепенное и последовательное преобразование национальной системы публичной политики, направленной на интеграцию в европейское пространство безопасности и обороны. Все стратегические документы, принятые молдавскими властями — начиная с Национальной стратегии безопасности, Национальной программы по присоединению к Европейскому Союзу, а также планов реализации Соглашения об ассоциации, — сходятся к одной цели: укреплению институционального потенциала, повышению устойчивости и приведению национальных инструментов в соответствие с европейскими механизмами.

Настоящее научное исследование направлено на выявление основных нормативных положений и действий по поддержке и партнёрству между Республикой Молдова и Европейским Союзом. Роль Европейского Союза выходит за рамки финансовой и технической помощи, превращаясь в рамку стратегической конвергенции для институциональной модернизации и укрепления устойчивости Республики Молдова. С помощью своих инструментов Европейский Союз способствует профессионализации сектора безопасности, модернизации нормативно-правовой базы и институционализации культуры безопасности, основанной на европейских ценностях — демократии, верховенстве права и уважении основных прав человека.

Ключевые слова: безопасность, Европейский Союз, соседство, сотрудничество

JEL Classification: K33

Universal Decimal Classification: 341.7; 341(4/9).

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.21-1.02>

Introducere

Procesul de integrare europeană a Republicii Moldova presupune nu doar reforme economice și instituționale, ci și o adaptare progresivă a cadrului juridic în domeniul securității și apărării. Acquis-ul Uniunii Europene în materie de politică externă, securitate și apărare comună (CFSP/CSDP) constituie un set complex de norme, proceduri și bune practici, la care statele

candidate trebuie să se alinieze treptat. Această armonizare este cu atât mai necesară în contextul regional actual, marcat de instabilitate și amenințări la securitatea statelor.

În această ordine de idei, a fost lansat un proces de cooperare mai strânsă în domeniul securității și apărării, în cadrul Strategiei globale a UE pentru politica externă și de securitate. Statele membre ale UE¹ au convenit să consolideze acțiunea UE în acest domeniu și au recunoscut că îmbunătățirea coordonării, investițiile sporite în apărare și cooperarea în dezvoltarea apărării sunt cerințe cheie pentru atingerea obiectivului. Acesta este obiectivul principal al Cooperării Structurate Permanente (PESCO), așa cum se prevede în Tratatul UE, art. 42 (6) și art. 46², precum și în Protocolul nr. 10³. Cu ajutorul PESCO, statele membre UE fac față mai eficient provocărilor de securitate și înregistrează progrese cu succes către integrare și consolidarea cooperării militare a UE.

Acțiunea Comună 2004/551/PESC a Consiliului din 12 iulie 2004 privind instituirea Agenției Europene de Apărare,⁴ oferă un cadru juridic și politic prin care statele membre ale UE care îndeplinesc criterii mai avansate de capacitate militară se angajează în proiecte comune și angajamente obligatorii pentru dezvoltarea apărării europene.

Republica Moldova -Uniunea Europeană și politica de securitate:

Una dintre cele mai importante pentru Republica Moldova colaborări în asigurarea păcii și securității este reglementată de Acordul de asociere între Republica Moldova, pe de o parte, și Uniunea Europeană și Comunitatea Europeană a Energiei Atomice și statele membre ale acestora, pe de altă parte⁵. Astfel, potrivit Acordului părțile doresc ”să dezvolte în continuare un dialog politic periodic pe marginea unor chestiuni bilaterale și internaționale de interes reciproc, inclusiv în ceea ce privește aspecte regionale, ținând seama de politica externă și de securitate comună (PESC) a UE, inclusiv de politica de securitate și apărare comună (PSAC)”⁶.

Acordul între Uniunea Europeană și Republica Moldova de stabilire a unui cadru pentru participarea Republicii Moldova la operațiile Uniunii Europene de gestionare a crizelor⁷ a reprezentat un punct de pornire important în vederea participării statelor terțe în gestionarea crizelor. În temeiul acestui acord, Republica Moldova beneficiază de aceleași drepturi și își asumă aceleași obligații ca și statele membre ale Uniunii Europene participante la respectivele operațiuni. În cadrul operațiilor militare de gestionare a crizelor, Republica Moldova este reprezentată de un Înalt Reprezentant Militar, care cooperează cu comandantul forței Uniunii Europene în toate aspectele ce țin de conducerea operației și exercită responsabilitatea directă asupra disciplinei și activității zilnice a contingentului național. În baza acestui cadru, Republica Moldova a decis să contribuie cu personal militar în misiunile Uniunii Europene din Republica Mali și Republica Centrafricană. Prin Decizia Comitetului Politic și de Securitate din 13 mai 2014, privind acceptarea contribuțiilor din partea statelor terțe la misiunea militară a Uniunii Europene în Mali (EUTM Mali), participarea Republicii Moldova a fost oficial confirmată.

¹ Lefebvre M. Europa ca putere, suveranitate europeană și autonomie strategică. Document de politică, Probleme europene nr. 582, pag.10.

² Tratatul privind Uniunea Europeană, versiunea consolidată, [Online] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_1&format=PDF, (vizualizat la 01.11.2025).

³ Protocolul (nr. 10) privind cooperarea structurată permanentă stabilită prin articolul 42 din tratatul privind uniunea europeană, [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016E/PRO/10>, (vizualizat la 15.10.2025).

⁴ Acțiunea Comună 2004/551/PESC a Consiliului din 12 iulie 2004 privind instituirea Agenției Europene de Apărare [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004E0551&qid=1759997628420> (vizualizat la 16.10.2025).

⁵ Acord de asociere cu Republica Moldova, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=83489&lang=ro (vizualizat la 01.11.2025).

⁶ Ibidem, Preambul

⁷ Acord între Uniunea Europeană și Republica Moldova de stabilire a unui cadru pentru participarea Republicii Moldova la operațiile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, [Online] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:22013A0112\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:22013A0112(01)), (vizualizat la 01.11.2025).

În mod similar, Decizia Comitetului Politic și de Securitate din 21 aprilie 2015, referitoare la acceptarea contribuțiilor statelor terțe la misiunea de consiliere militară a Uniunii Europene în Republica Centrafricană (EUMAM RCA, decizia EUMAM RCA/2/2015), a consfințit extinderea participării Republicii Moldova la operațiunile PSAC, confirmând angajamentul constant al țării în sprijinul politicii de securitate și apărare comună a Uniunii Europene¹.

La 22 martie 2021, Consiliul a adoptat o decizie de instituire a Instrumentului european pentru pace², care are drept scop „Consolidarea capacității UE de a preveni conflicte, de a menține pacea și de a întări securitatea internațională” – prin sprijin acordat armatelor și forțelor de securitate ale țărilor partenere³.

Un rol important îl are și Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională - „Europa globală”⁴ care, *”ar trebui să contribuie la menținerea păcii, la prevenirea conflictelor și la consolidarea securității internaționale, astfel cum se prevede la articolul 21 alineatul (2) litera (c) din TUE”*. Este important de menționat că acest instrument se bazează pe un șir de reglementări internaționale, adoptate sub egida ONU, la care și Republica Moldova este parte (Convenția ONU privind statutul refugiaților, Convenția ONU asupra eliminării tuturor formelor de discriminare față de femei, Convenția cu privire la drepturile copilului a ONU, Programul de acțiune al Conferinței Internaționale pentru Populație și Dezvoltare (ICPD), Platforma de acțiune de la Beijing, Conferința Internațională pentru Populație și Dezvoltare a ONU, Rezoluțiile Consiliului de Securitate al ONU (RCSONU) 1325 (2000) și 1820 (2009) privind femeile, pacea și securitatea)⁵.

Cooperarea în domeniul securității și apărării cu Uniunea Europeană reflectă un parteneriat personalizat cu Republica Moldova. Constatăm că aceasta a început cu lansarea în martie 2022 a Dialogului politic și de securitate la nivel înalt Republica Moldova-UE, precum și cu măsuri practice, cum ar fi măsurile restrictive ale UE din aprilie 2023, având în vedere acțiunile de destabilizare a Republicii Moldova. De asemenea, înființarea Centrului de securitate Republica Moldova-UE⁶ pentru securitatea internă și gestionarea frontierelor s-a dovedit a fi funcțional, un mecanism eficient de cooperare în aplicarea legii între Republica Moldova și instituțiile și statele membre ale UE.

Reieșind din realitățile în care trăim, Republica Moldova, a adoptat Strategia Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, în care reafirmă *”UE își consolidează rolul de furnizor de securitate în regiune prin dezvoltarea politicilor de pace și securitate, creșterea capacităților și consolidarea parteneriatelor externe în domeniul securității și apărării. UE plasează un accent politic sporit și investește resurse considerabile în consolidarea rezilienței statelor membre și a partenerilor, precum și este unul dintre principalii actori care acordă sprijin multidimensional Ucrainei. Intensificarea proceselor de extindere a UE și deschiderea negocierilor de aderare cu noi candidați, cuprinzând și Republica Moldova, sporesc interesul UE de a asigura pacea și stabilitatea în regiune”*⁷.

¹ Raport: Legislația Republicii Moldova cu privire la sectorul de securitate și apărare națională, [Online] https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Nov_2015_compendium_complete_v2.pdf, p. 40, (vizualizat la 01.11.2025).

² Decizia (PESC) 2021/509 a Consiliului privind instituirea Instrumentului european pentru pace, [Online]: <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021D0509>,

³ ibidem

⁴ Regulamentul (UE) 2021/947 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iunie 2021 de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională - „Europa globală”, [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32021R0947>, (vizualizat la 11.11.2025).

⁵ Ibidem, pct. 13

⁶ Ordinul comun nr. 567/93/65/372-0/17 cu privire la Centrul de securitate al Uniunii Europene pentru securitatea internă și gestionarea frontierelor în Republica Moldova, [Online] <https://maisigurinue.md/ro/hub/>, (vizualizat la 12.11.2025)

⁷ Hotărârea Parlamentului Nr. 319 din 26-12-2024 pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146655&lang=ro, (vizualizat la 10.10.2025)

Misiunea de parteneriat a UE în Republica Moldova a fost lansată în mai 2023, prin care Uniunea instituie o misiune civilă de parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova (EUPM Moldova) în cadrul politicii de securitate și apărare comune¹. Obiectivele și sarcinile EUPM au la bază intenția prin care să contribuie la îmbunătățirea rezilienței sectorului de securitate al Republicii Moldova în domeniul gestionării crizelor și al amenințărilor hibride, inclusiv în ceea ce privește securitatea cibernetică și contracararea acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine. EUPM are două sarcini principale:

a) consolidarea structurilor de gestionare a crizelor prin: identificarea nevoilor de organizare, formare și echipamente; punerea în aplicare treptată a acțiunilor propuse și a soluțiilor identificate;

b) consolidarea rezilienței la amenințările hibride prin: consiliere cu privire la strategii și politici pentru contracararea amenințărilor hibride și a acțiunilor străine de manipulare a informațiilor și a ingerințelor străine, inclusiv a identificării dezinformării, îmbunătățirea securității cibernetice, precum și a protecției informațiilor clasificate; consolidarea capacităților de detectare și identificare a amenințărilor într-un stadiu incipient și de răspuns la respectivele amenințări; contribuția la punerea în aplicare a acțiunilor propuse și a soluțiilor identificate².

În mai 2025, în contextul revizuirii strategice a misiunii, Comitetul politic și de securitate (COPS) a convenit că EUPM Moldova ar trebui să fie prelungită până la 31 mai 2027³. Astfel că, potrivit art. 13 „*Valoarea de referință financiară destinată acoperirii cheltuielilor aferente EUPM Moldova pentru perioada 22 mai 2025-31 mai 2027 este de 19 817 594,70 EUR.*”⁴

În activitatea sa de peste doi ani, EUPM Moldova a contribuit la gestionarea crizelor prin aportul semnificativ la crearea unui Centru Național de Gestionare a Crizelor⁵ - care este autoritatea administrativă centrală din subordinea Guvernului care coordonează, la nivel național, ansamblul activităților de management al crizelor în domeniile de prevenire, pregătire, răspuns și recuperare după crize și crize majore⁶.

În același timp, Misiunea a facilitat vizite de studiu în țările UE, a oferit instruire specializată (inclusiv pentru formatori și conducere) și a sprijinit armonizarea legislației moldovenești privind crizele cu standardele UE.

EUPM Moldova a jucat un rol central în înființarea noii Agenții de Securitate Cibernetică⁷ a Republicii Moldovei, sprijinind nu numai structura sa organizațională, ci și capacitatea sa tehnică. Misiunea a furnizat echipamente, a oferit instruire și a promovat o abordare la nivel guvernamental a rezilienței cibernetice. Agenția implementează politica de stat în domeniu și are misiunea de a consolida securitatea cibernetică la nivel național, asigurând un nivel ridicat de securitate pentru rețelele și sistemele informatice ale furnizorilor de servicii esențiale pentru funcționarea societății și a statului⁸.

¹Decizia (PESC) 2023/855 a Consiliului din 24 aprilie 2023 privind o misiune de parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova (EUPM Moldova) [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32023D0855>, (vizualizat la 09.10.2025)

² Ibidem

³ Decizia (PESC) 2025/943 a Consiliului din 20 mai 2025 de modificare a Deciziei (PESC) 2023/855 privind o misiune de parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova (EUPM Moldova), [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32025D0943>, (vizualizat la 12.10.2025)

⁴ Ibidem

⁵ Guvernul Republicii Moldova, comunicat de preasă din 10.09.2025, [Online] <https://gov.md/ro/comunicate-de-presa/protectie-mai-buna-situatii-de-criza-crearea-centrului-national-de-management>, (vizualizat la 12.10.2025)

⁶ Hotărâre de Guvern privind crearea și funcționarea Centrului Național de Management al Crizelor, [Online] <https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2025-09/NU-667-CS-2025.pdf>, (vizualizat la 12.11.2025)

⁷ Hotărârea Guvernului Nr. 1028 din 21-12-2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147102&lang=ro#, vizualizat la 12.11.2025)

⁸ Agenția pentru Securitatea Cibernetică, [Online] <https://ncsc.md/about>, (vizualizat la 12.11.2025)

Prin intermediul unor forumuri precum Forumul de Securitate Cibernetică din Republica Moldova, EUPM a contribuit la ridicarea discursului public și instituțional cu privire la amenințările digitale.¹

Având în vedere evoluțiile mediului de securitate, obiectivul strategic al Republicii Moldova de consolidare a rezilienței naționale și necesitatea protejării intereselor naționale ale statului și ale cetățenilor săi, politica de securitate națională *”are drept scop protecția valorilor naționale, asigurarea intereselor naționale, garantarea respectării drepturilor și libertăților fundamentale, conform principiilor statului de drept și angajamentelor internaționale ale Republicii Moldova”*, iar principiile sistemului de securitate națională țin de *”convergența standardelor naționale de securitate cu bunele practici internaționale, inclusiv cele ale Uniunii Europene”*, precum și *”armonizarea politicii de securitate națională cu standardele Uniunii Europene și cu obiectivul strategic de aderare a Republicii Moldova la Uniunea Europeană”*².

Cooperarea în domeniul securității și apărării cu Uniunea Europeană reflectă un parteneriat personalizat cu Republica Moldova. Constatăm că aceasta a început cu lansarea în martie 2022 a Dialogului politic și de securitate la nivel înalt Republica Moldova-UE, precum și cu măsuri practice, cum ar fi măsurile restrictive ale UE din aprilie 2023, având în vedere acțiunile de destabilizare a Republicii Moldova. De asemenea, înființarea Centrului de securitate Republica Moldova-UE pentru securitatea internă și gestionarea frontierelor s-a dovedit a fi funcțional, un mecanism eficient de cooperare în aplicarea legii între Republica Moldova și instituțiile și statele membre ale UE.

Atât Parteneriatul pentru Securitate și Apărare, cât și MPUE reflectă angajamentul ferm al Uniunii Europene față de securitatea Republicii Moldova și a regiunii, pregătind în același timp integrarea treptată a țării în arhitectura europeană de securitate și consolidând stabilitatea și reziliența în vecinătatea estică a Uniunii Europene³.

Ulterior, bugetul Instrumentului European pentru Pace (EPF) pentru Republica Moldova a crescut de la 7 milioane de euro în 2021 la 50 de milioane de euro în 2024, iar Misiunea de parteneriat a UE în Republica Moldova (EUPM) a fost lansată în mai 2023. Acestea au devenit exemple elocvente de cooperare practică profundă și intensivă pe teren. Prin Decizia (PESC) 2024/1049 a Consiliului din 4 aprilie 2024 privind o măsură de asistență în cadrul Instrumentului european pentru pace în sprijinul forțelor armate ale Republicii Moldova⁴, a fost identificat obiectivul măsurii de asistență, și anume, de a contribui la întărirea capacităților forțelor armate ale Republicii Moldova pentru a consolida securitatea națională, stabilitatea și reziliența în sectorul apărării, în concordanță cu politica generală a Uniunii privind Republica Moldova. Pe baza sprijinului anterior în cadrul IEP, măsura de asistență are drept scop să permită forțelor armate ale Republicii Moldova să-și sporească eficacitatea operațională, să accelereze respectarea standardelor Uniunii și interoperabilitatea și, prin urmare, să protejeze mai bine civilii în situații de criză și de urgență. De asemenea, măsura de asistență vizează consolidarea capacităților Republicii Moldova în ceea ce privește participarea sa la misiunile și operațiile militare ale UE în cadrul PSAC⁵.

Guvernul Republicii Moldova a aprobat Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025–2035⁶ face reglementează Obiectivele generale și direcții prioritare de acțiune, astfel că, la

¹ EU Partnership Mission in the Republic of Moldova (EUPM), [Online] https://www.eeas.europa.eu/eupm-moldova_en?s=410318, (vizualizat la 09.10.2025)

² Legea privind securitatea națională din 2025, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150559&lang=ro, (vizualizat la 09.10.2025)

³ Kristina Velimirović, Moldova and the EU: a comprehensive overview of security and defence partnership, p. 5, (vizualizat la 11.10.2025) [Online] <https://finabel.org/moldova-and-the-eu-a-comprehensive-overview-of-security-and-defence-partnership/>.

⁴ Decizia (PESC) 2024/1049 a Consiliului din 4 aprilie 2024 privind o măsură de asistență în cadrul Instrumentului european pentru pace în sprijinul forțelor armate ale Republicii Moldova, [Online] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TEXT/HTML/?uri=OJ:L_202401049, (vizualizat la 08.11.2025)

⁵ Ibidem., art. 1, alin (2)

⁶ Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025–2035 [Online] https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2025-10/NU-277-MA-2025_0.pdf (vizualizat la 11.11.2025).

Obiective Generale 3 – Asigurarea integrării în arhitectura de securitate și apărare a Uniunii Europene, este prevăzută ”integrarea contribuției Forțelor Armate cu efortul strategic general al Republicii Moldova de integrare în UE, prin participarea la consolidarea rolului acesteia de partener activ și de încredere în cadrul mecanismelor instituite în contextul Politicii de securitate și de apărare comune (PSAC)”. Documentul face trimitere și la necesitatea adaptării structurii și a activității structurilor Ministerului Apărării în vederea asigurării conexiunii și a schimbului de informații necesar cu instituțiile, agențiile și organismele UE cu responsabilități în domeniul apărării¹.

Realizarea acestui obiectiv se va baza pe creșterea treptată a reprezentării Forțelor Armate în cadrul structurilor militare ale UE, precum și pe participarea cu expertiză și/sau contingente militare la eforturile desfășurate în cadrul PSAC pentru menținerea păcii și a securității internaționale. Accesarea oportunităților oferite de astfel de mecanisme, cum ar fi Instrumentul European pentru Pace, precum și participarea Republicii Moldova alături de statele membre ale UE la programe comune de achiziții în domeniul apărării vor contribui la îmbunătățirea compatibilității operaționale și la eficiența participării Forțelor Armate în cadrul misiunilor/operațiilor PSAC.

Strategia națională de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034² reprezintă un document de politici publice care reglementează *”asigurarea integrării în arhitectura de securitate și apărare europeană (contribuie direct sau tangențial la implementarea OS 27.1–27.3, 27.5–27.15, 27.17–27.21) se va realiza prin intensificarea dialogului politic și a cooperării practice cu UE pe dimensiunile Politicii Externe și de Securitate Comună (PESC) și ale Politicii de Securitate și Apărare Comună (PSAC) în vederea prevenirii conflictelor și a gestionării crizelor, precum și a asigurării stabilității regionale”*³.

Având în vedere cadrul de cooperare și colaborare dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană, în procesul de integrare vor fi valorificate și dezvoltate programele și proiectele de asistență în domeniul securității și apărării oferite prin intermediul inițiativelor și structurilor UE (Facilitatea Europeană pentru Pace (European Peace Facility – EPF), Cooperarea structurată permanentă în domeniul apărării și securității în cadrul Uniunii Europene (Permanent Structured Cooperation – PESCO), Agenția Europeană de Apărare (European Defence Agency – EDA) etc.).

Concluzii:

Republica Moldova beneficiază de sprijin și consultanță din partea Uniunii Europene în eforturile necesare pentru adaptarea cadrului normativ național în perspectiva participării la implementarea inițiativelor europene dedicate dezvoltării de capacități militare și creșterii capacității operaționale. Documentele de politici publice adoptate își propun să valorifice și oportunitățile de efectuare a achizițiilor comune și de colaborare prin intermediul agențiilor europene specializate⁴.

Evoluția parteneriatului dintre Republica Moldova și Uniunea Europeană în domeniul securității reflectă o transformare graduală și coerentă a cadrului național de politică publică, orientată spre integrarea în spațiul european de securitate și apărare. Toate documentele strategice adoptate de autoritățile moldovene, începând cu Strategia națională de securitate, Programul Național pentru Aderarea la Uniunea Europeană, precum și planurile de implementare ale Acordului de Asociere, converg spre același obiectiv: consolidarea capacității instituționale, creșterea rezilienței și compatibilizarea instrumentelor naționale cu mecanismele europene.

Necesitatea asigurării unei colaborări continue cu Uniunea Europeană reiese și din provocările Republicii Moldova în domeniul securității și apărării, care derivă dintr-o combinație de factori interni și externi.

¹ Ibidem.

² Hotărârea Parlamentului nr. 319 din 26-12-2024 pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146655&lang=ro, (vizualizat la 02.11.2025)

³ Ibidem., pct. 29.16

⁴ Ibidem

Bibliografie:

1. Acord de asociere cu Republica Moldova, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=83489&lang=ro (vizualizat la 01.11.2025).
2. Acord între Uniunea Europeană și Republica Moldova de stabilire a unui cadru pentru participarea Republicii Moldova la operațiile Uniunii Europene de gestionare a crizelor, [Online] [https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:22013A0112\(01\)](https://eur-lex.europa.eu/legal-content/ro/TXT/?uri=CELEX:22013A0112(01)) (vizualizat la 01.11.2025).
3. Acțiunea Comună 2004/551/PESC a Consiliului din 12 iulie 2004 privind instituirea Agenției Europene de Apărare [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32004E0551&qid=1759997628420> (vizualizat la 16.10.2025).
4. Agenția pentru Securitatea Cibernetică, [Online] <https://ncsc.md/about>, (vizualizat la 12.11.2025)
5. Decizia (PESC) 2021/509 a Consiliului privind instituirea Instrumentului european pentru pace, [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:32021D0509> (vizualizat la 12.11.2025).
6. Decizia (PESC) 2023/855 a Consiliului din 24 aprilie 2023 privind o misiune de parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova (EUPM Moldova) [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32023D0855> (vizualizat la 09.10.2025).
7. Decizia (PESC) 2024/1049 a Consiliului din 4 aprilie 2024 privind o măsură de asistență în cadrul Instrumentului european pentru pace în sprijinul forțelor armate ale Republicii Moldova, [Online] https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=OJ:L_202401049 (vizualizat la 08.11.2025).
8. Decizia (PESC) 2025/943 a Consiliului din 20 mai 2025 de modificare a Deciziei (PESC) 2023/855 privind o misiune de parteneriat a Uniunii Europene în Republica Moldova (EUPM Moldova), [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=celex%3A32025D0943> (vizualizat la 12.10.2025).
9. EU Partnership Mission in the Republic of Moldova (EUPM), [Online] https://www.eeas.europa.eu/eupm-moldova_en?s=410318, (vizualizat la 09.10.2025)
10. Guvernul Republicii Moldova, comunicat de preș din 10.09.2025, [Online] <https://gov.md/ro/comunicate-de-presa/protectie-mai-buna-situatii-de-criza-crearea-centrului-national-de-management> (vizualizat la 12.10.2025).
11. Hotărâre de Guvern privind crearea și funcționarea Centrului Național de Management al Crizelor, [Online] <https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2025-09/NU-667-CS-2025.pdf> (vizualizat la 12.11.2025).
12. Hotărârea Guvernului Nr. 1028 din 21-12-2023 cu privire la constituirea, organizarea și funcționarea Agenției pentru Securitate Cibernetică, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=147102&lang=ro# (vizualizat la 12.11.2025).
13. Hotărârea Parlamentului Nr. 319 din 26-12-2024 pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146655&lang=ro (vizualizat la 10.10.2025).
14. Hotărârea Parlamentului nr. 319 din 26-12-2024 pentru aprobarea Strategiei naționale de apărare a Republicii Moldova pentru anii 2024–2034, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=146655&lang=ro, (vizualizat la 02.11.2025)
15. Kristina Velimirović, Moldova and the EU: a comprehensive overview of security and defence partnership, p. 5, (vizualizat la 11.10.2025) [Online] <https://finabel.org/moldova-and-the-eu-a-comprehensive-overview-of-security-and-defence-partnership/> (vizualizat la 02.11.2025).
16. Lefebvre M. Europa ca putere, suveranitate europeană și autonomie strategică. Document de politică, Probleme europene nr. 582, pag.10.
17. Legea privind securitatea națională din 2025, [Online] https://www.legis.md/cautare/getResults?doc_id=150559&lang=ro (vizualizat la 09.10.2025).
18. Ordinul comun nr. 567/93/65/372-0/17 cu privire la Centrul de securitate al Uniunii Europene pentru securitatea internă și gestionarea frontierelor în Republica Moldova, [Online] <https://maisigurinue.md/ro/hub/> (vizualizat la 12.11.2025).
19. Protocolul (nr. 10) privind cooperarea structurată permanentă stabilită prin articolul 42 din tratatul privind uniunea europeană, [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/HTML/?uri=CELEX:12016E/PRO/10>, (vizualizat la 15.10.2025).
20. Raport: Legislația Republicii Moldova cu privire la sectorul de securitate și apărare națională, [Online] https://www.dcaf.ch/sites/default/files/publications/documents/Nov_2015_compendium_complete_v2.pdf , p. 40 (vizualizat la 01.11.2025).

21. Regulamentul (UE) 2021/947 al Parlamentului European și al Consiliului din 9 iunie 2021 de instituire a Instrumentului de vecinătate, cooperare pentru dezvoltare și cooperare internațională - „Europa globală”, [Online] <https://eur-lex.europa.eu/legal-content/RO/TXT/?uri=CELEX:32021R0947> (vizualizat la 11.11.2025).

22. Strategia militară a Republicii Moldova pentru anii 2025–2035 [Online] https://gov.md/sites/default/files/media/documents/sedinte-de-guvern/2025-10/NU-277-MA-2025_0.pdf (vizualizat la 11.11.2025).

23. Tratatul privind Uniunea Europeană, versiunea consolidată, [Online] https://eur-lex.europa.eu/resource.html?uri=cellar:2bf140bf-a3f8-4ab2-b506-fd71826e6da6.0001.02/DOC_1&format=PDF, (vizualizat la 01.11.2025).

Copyright©CAZACU Doina, 2026.

Contacte / Contacts / Контакты:

CAZACU Doina.

Doctor în drept, conferențiar universitar,
Departamentul Drept Internațional și European,
Facultatea de Drept,
Universitatea de Stat din Moldova.

E-mail: doina.cazacu@usm.md,

<https://orcid.org/0000-0002-0425-189X>

<https://doi.org/10.61753/1857-1999/2345-1963/2026.21-1.02>